

AAA-005-001403 Seat No. _____

LL. B. (Sem. IV) (CBCS) Examination

March / April - 2016

CLM - 403 : Jurisprudence

(New Course)

Faculty Code : 005

Subject Code : 001403

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(૨) પ્રશ્ન નં. ૨ થી દના સરખા ગુણ છે.

૧ MCQ :

૨૦

(૧) વિધિશાસ્ત્રને હકારાત્મક કાયદા તરીકે ઔપચારિક શાસ્ત્ર તરીકેની વ્યાખ્યા કોણે આપેલ છે ?

- (A) બેન્થમ (B) બ્લેકસ્ટોન
(C) હોલેન્ડ (D) કોઈ નહિ

(૨) વિશ્લેષણાત્મક વિચારસરણીના પિતા કોને કહેવામાં આવે છે ?

- (A) હોબ્સ (B) ઓસ્ટીન
(C) બ્લેકસ્ટોન (D) બેન્થમ

(૩) વિધિશાસ્ત્ર શબ્દનો અર્થ _____ થાય છે.

- (A) કાયદાનું જ્ઞાન (B) કાયદાશાસ્ત્રનું જ્ઞાન
(C) નિર્ણય લેવાની શક્તિ (D) કાયદામાં કુશળતા

(૪) વિધિશાસ્ત્ર _____ છે.

- (A) અંગ્રેજી શબ્દ (B) જર્મન શબ્દ
(C) લેટીન શબ્દ (D) કોઈ નહિ

- (૫) વિશ્લેષણાત્મક વિચારસરણીના સ્થાપક કોણ છે ?
- (A) ઓસ્ટીન (B) બેન્થમ
(C) હોબ્સ (D) અલ્પેનિયન
- (૬) “કાયદો વ્યવસ્થિત ઘડાય છે, નહિ કે તેને બનાવાય છે.” આ વાક્ય કઈ વિચારસરણીનું છે ?
- (A) ઐતિહાસિક (B) સમાજશાસ્ત્રીય
(C) આધુનિક (D) વિશ્લેષણાત્મક
- (૭) “આધુનિક સમાજશાસ્ત્રીય વિધિશાસ્ત્ર”ના પિતા તરીકે કોણ ઓળખાય છે ?
- (A) ઈરવિંગ (B) બેન્થમ
(C) હોબ્સ (D) કોઈ નહિ
- (૮) “વિધિશાસ્ત્ર કાયદાનું વિજ્ઞાન છે”, કોણ કહે છે ?
- (A) ઓસ્ટીન (B) હોબ્સ
(C) હોલેન્ડ (D) સાલમન્ડ
- (૯) રૂઢિને સાબિત કરવા માટે કઈ બાબત જરૂરી નથી ?
- (A) ચોક્કસતા (B) પ્રવાહિતા
(C) લેખિત (D) કોઈ નહિ
- (૧૦) “રૂઢિ કાયદો નથી જ્યાં સુધી ન્યાયાધીશ દ્વારા માન્ય ન થયેલ હોય.” આ વિધાન _____ દ્વારા કહેવામાં આવેલ છે.
- (A) સેવિનિ (B) હેગલ
(C) ગ્રે (D) કોઈ નહિ
- (૧૧) “વિધિવિધાન” કાયદાનું સ્ત્રોત છે જે _____ માં સમાવેશ થાય છે.
- (A) રૂઢિ (B) કાયદાઓ ઘડવા માટે માન્ય કરેલ સંસ્થાઓ
(C) પ્રથાગત (D) પૂર્વનિર્ણય
- (૧૨) આધુનિક સમયમાં કાયદો ઘડવાનો સૌથી મહત્વનો સ્ત્રોત _____ છે.
- (A) વિધિવિધાન (B) રૂઢિ
(C) પૂર્વનિર્ણય (D) કોઈ નહિ

(૧૩) ભારતમાં પ્રતિનિધિત્વથી વિધિવિધાન _____ દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે.

- (A) સંસદીય નિયંત્રણ (B) ન્યાયિક નિયંત્રણ
(C) (A) અને (B) બન્ને (D) કોઈ નહિ

(૧૪) 'લોકે' _____ માં માને છે.

- (A) હસ્તાંતરીત અધિકાર (B) અહસ્તાંતરીત અધિકાર
(C) મૂળભૂત અધિકાર (D) સામાજિક અધિકાર

(૧૫) નીચેનામાંથી કયું કાનૂની વ્યક્તિત્વ છે ?

- (A) નિગમ (B) પ્રાણીઓ
(C) લાકડું (D) કોઈ નહિ

(૧૬) “કાયદો એટલે બુદ્ધિશાળી માણસના માર્ગદર્શન માટે તેના પર સત્તા ધરાવતા માણસે સ્થાપિત કરેલો નિયમ..” _____ એ કહેલું છે.

- (A) ઓસ્ટિન (B) હેગલ
(C) હોલેન્ડ (D) કોઈ નહિ

(૧૭) વિધિશાસ્ત્રની કુલ કેટલી શાખાઓ છે ?

- (A) 8 (B) 11
(C) 10 (D) 6

(૧૮) “ ‘ઈચ્છાશક્તિ’ અધિકારનું મુખ્ય તત્ત્વ છે.” આ વિધાન કોણે કહ્યું છે ?

- (A) ઈરવિંગ (B) સાલમન્ડ
(C) ઓસ્ટીન (D) કોઈ નહિ

(૧૯) નીચેનામાંથી કઈ રીત કબજો પ્રાપ્ત કરવાની છે ?

- (A) કબજો મેળવીને (B) કબજો સોંપીને
(C) (A) અને (B) બન્ને (D) કોઈ નહિ

(૨૦) “આવશ્યકતા કાયદાને જાણતી નથી” આ વિધાન કેવું છે ?

- (A) ખોટું (B) સાચું
(C) અંશતઃ ખોટું (D) અંશતઃ સાચું

૨ વિધિશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો. તેનું સ્વરૂપ અને વ્યાપ સમજાવો.

અથવા

૨ ઓસ્ટીનની વિચારસરણી અનુસાર કાયદાની વ્યાખ્યા આપો.

૩ કાયદાની ઉપયોગિતા અથવા લાભો સમજાવો.

અથવા

૩ “અધિકારો કાં તો નૈતિક અથવા કાનૂની હોય છે.” ચર્ચા કરો.

૪ ‘રૂઢિ’ની વ્યાખ્યા આપો અને ‘રૂઢિગત કાનૂન’નું મહત્ત્વ સમજાવો.

અથવા

૪ શિક્ષાના સિદ્ધાંતના જુદા જુદા પ્રકારો જણાવો.

૫ ‘માલિકી’ની વ્યાખ્યા આપી તેના વિવિધ પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

અથવા

૫ “ન્યાયની પ્રક્રિયા”માં કાયદાના સ્થાનની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

૬ સમજાવો : (કોઈ પણ બે)

(૧) ફાંસીની સજા

(૨) પ્રતિનિધિત્વથી વિધિવિધાન

(૩) ઉદ્દેશ અને ઈરાદો

(૪) નિરપેક્ષ જવાબદારીઓ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Attempt all questions.
(2) Q. 2 to 6 carry equal marks.

1 MCQ :

20

- (1) Who defined jurisprudence as, "The formal science of positive law" ?
(A) Bentham (B) Blackstone
(C) Holland (D) None of the above
- (2) Who is considered as the father of analytical school ?
(A) Hobbes (B) Austin
(C) Blackstone (D) Bentham
- (3) The meaning of word jurisprudence is -
(A) Knowledge of law
(B) Knowledge of jurist
(C) The sense of taking decision
(D) The prudence of jurist
- (4) Jurisprudence is a -
(A) English word (B) German word
(C) Latin word (D) None of the above
- (5) Who is the founder of analytical school ?
(A) Austin (B) Bentham
(C) Hobbes (D) Ulpanian
- (6) 'Law is found and not made', this concept belongs to -
(A) Historical school (B) Sociological school
(C) Modern school (D) Analytical school

- (7) Who is called as father of modern sociological jurisprudence ?
(A) Irving (B) Bentham
(C) Hobbes (D) None of the above
- (8) Who defined jurisprudence "as science of law" ?
(A) Austin (B) Hobbes
(C) Holland (D) Salmond
- (9) Which one is not essential for proving custom ?
(A) Certainty (B) Consistency
(C) Written (D) None of the above
- (10) "Custom is not law until approved by judges", it was stated by -
(A) Savigny (B) Hegel
(C) Gray (D) None of the above
- (11) Legislation as a source of law include -
(A) Custom
(B) Law framed by organised or defined body
(C) Convention
(D) Precedent
- (12) In modern times the most important source of law is -
(A) Legislation (B) Custom
(C) Precedents (D) None of the above
- (13) In India the delegated legislation are controlled by _____.
(A) Parliamentary control
(B) Judiciary control
(C) (A) and (B) both
(D) None of the above

- (14) Loke believed in -
(A) Alienable right (B) Inalienable right
(C) Fundamental right (D) Social right
- (15) Which of the following is a legal personality ?
(A) Corporation (B) Animal
(C) Timber (D) None of the above
- (16) "Law is a rule laid down for the guidance of an intelligent being by an intelligent being having power over him." stated by -
(A) Austin (B) Hegel
(C) Holland (D) None of the above
- (17) How many schools of jurisprudence are ?
(A) 8 (B) 11
(C) 10 (D) 6
- (18) "Will is the important element of rights," this statement is stated by -
(A) Irving (B) Salmond
(C) Austin (D) None of the above
- (19) Which of the following are the modes of acquiring possession ?
(A) By taking possession
(B) By delivering possession
(C) Both (A) and (B)
(D) None of the above
- (20) "Necessity knows no law", this statement is -
(A) False (B) True
(C) Partly false (D) Partly true

2 Define "Jurisprudence". Explain the nature and scope of jurisprudence.

OR

2 Define law according to Austin theory of law.

3 Explain the uses or advantages of law.

OR

3 "Rights are either moral or legal". Discuss.

4 Define custom and explain the importance of customary law.

OR

4 Explain different types of theory of Punishment.

5 Define ownership and discuss the various kinds of ownership.

OR

5 Discuss in detail the place of law in the administration of justice.

6 Explain : (any two)

- (1) Capital punishment
- (2) Delegated legislation
- (3) Motive and interest
- (4) Absolute liability.